

Nr 100.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt distriktschefen Gustaf Magnus Nermans änka Valborg Nerman, född Hedvall; given Stockholms slott den 7 mars 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Sven Lübeck.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Lübeck anför:

I en till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ingiven, av styrelsen med skivelse den 31 december 1923 till Kungl. Maj:t överlämnad skrift har förre chefen i mellersta väg- och vattenbyggnadsdistriktet Gustaf Magnus Nermans änka Valborg Nerman, född Hedvall, anhållit att få komma i åtnjutande av någon pension under sin återstående livstid.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Gustaf Magnus Nerman, vilken utnämnts till distriktschef år 1875, den 28 oktober 1892 erhållit avsked från denna befattning med en årlig pension från allmänna indragningsstaten av 3,000 kronor, att Nerman avlidit den 12 januari 1913 och såsom

delägare i dödsboet, vilket utvisat brist, efterlämnat, förutom barn i ett föregående äktenskap, sin hustru Valborg Nerman, född den 27 mars 1853, samt att, då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen år 1883 upptagits bland de verk och stater, som tillhörde dåvarande civilstatens pensionsinrättning, Nerman, vilken ägt rätt till pension å allmänna indragningsstaten och tillika vid denna tidpunkt överskridit den ålder, som berättigade honom till pension från pensionsinrättningen, icke inträtt såsom delägare i inrättningen och således icke heller blivit delägare i dåvarande civilstatens enskilda änke- och pupillfond.

Änkefru Nerman har som skäl för sin hemställan framhållit, att hon icke hade några tillgångar i penningar eller värdehandlingar och icke vore i stånd att genom eget arbete förskaffa sig någon inkomst. Det enda hon ägde vore en del vid auktionen efter hennes make undantagna möbler och andra lösören, av vilka hon försökt men icke lyckats försälja en del. Änkefru Nermans enda existensmedel hade utgjorts av några tillfälliga gratifikation, för år 1923 uppgående till sammanlagt 310 kronor. Under sådana förhållanden hade änkefru Nerman under de senaste åren blivit bragt nära och understundom inom svältgränsen.

Vid ansökningen finnas fogade, bland annat, intyg av kronobokhållaren i Uppsala, att änkefru Nerman icke inom nämnda stad vore taxerad för något slag av inkomst, samt av Uppsala stads pantlånkontor, utvisande, att hon vid upprepade tillfällen belånat lösörepersedlar utan att sedermera hava utlöst dem.

Väg- och
vatten-
byggnads-
styrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin förberörda skrivelse vitsordat, att änkefru Nerman allt sedan mannens död levat under synnerligen tryckta ekonomiska förhållanden, vilka under vissa tider närmast sig nöd. Då sökanden redan vid mannens död uppnått 60 års ålder, vid vilken icke blott arbetsförmågan plägade vara väsentligen nedsatt utan även möjligheten att finna arbete torde möta hart när oövervinneliga svårigheter, funne väg- och vattenbyggnadsstyrelsen det synnerligen behjärtansvärt, om hon nu vid 70 års ålder kunde beredas något understöd. Härvid syntes jämväl böra tagas i betraktande hennes ställning såsom änka efter en statstjänsteman, som, förutom att han ådagalagt skicklighet och nit i sin tjänst, verksamt deltagit i allmänna värv samt genom en icke ringa författareverksamhet och privat praktiskt arbete gjort samhället goda tjänster, för vilka han jämväl vunnit offentligt erkännande.

Ifråga om storleken av den pension, som borde tilldelas änkefru Nerman har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen påpekat, att enligt det vid distriktschefen Nermans avgång från tjänsten gällande reglemente för civilstatens änke- och pupillkassa pensionen för barnlös änka efter distriktschef skolat utgå med 500 kronor. Enligt för närvarande gällande reglemente vore pensionen för ensam änka bestämd till $\frac{1}{4}$ av för befattningshavaren gällande högsta pensionsunderlag. Med det för distriktschef från och med år 1912 gällande pensionsunderlag, 4,000 kronor, skulle pensionen för ensam änka alltså utgöra 1,000 kronor. Med hänsyn till penningvärdets fall och rådande höga levnadskostnader samt i betraktande av den omständigheten, att sö-

kanden, ehuru redan vid mannens död i stort behov av hjälp, likväl under 11 år kämpat med växande ekonomiska svårigheter, tills hon slutligen icke kunnat uthärda utan sett sig nödsakad att anropa staten om bistånd för sin existens, har styrelsen ansett sig böra förorda, att änkefru Nerman tillerkännes det högre av ovannämnda pensionsbelopp, eller den pension av 1,000 kronor, som nu utgår till änka efter distriktschef.

Statskontoret, som till följd av remiss avgivit utlåtande i ärendet den 16 januari 1924, har ansett goda skäl föreligga för beredande av någon pension av statsmedel åt sökanden. Vad anginge storleken av pensionsbeloppet syntes emellertid enligt statskontorets mening i detta liksom i föregående dylika fall icke kunna förekomma högre pension än som motsvarade vad sökanden skulle i sådant avseende hava åtnjutit, om hennes man funnit sig kunna erlagga de för inträde i civilstatens änke- och pupillkassa erforderliga avgifterna samt sökanden alltså varit berättigad till pension från kassan. Då sådan pension nu skulle utgå med 500 kronor jämte 20 procents förhöjning eller alltså med 600 kronor för år räknat, har statskontoret ansett pensionen böra bestämmas till detta belopp. Statskontoret.

Såsom av vad ovan anförts framgår har änkefru Nerman alltsedan sin mans död haft att kämpa med stora ekonomiska svårigheter och hon torde, som hon själv framhållit, tidvis hava lidit verklig nöd. Starka skäl synas mig därför tala för bifall till hennes anhållan om något understöd av statsmedel för sin återstående livstid. Departements-
chefen.

Huru önskvärt det än med hänsyn till de behjärtansvärda omständigheterna i detta fall vore att i fråga om pensionsbeloppets storlek följa väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, har jag likväl, på grund av vad statskontoret i ämnet anför, icke ansett mig kunna tillstyrka högre pension än det av statskontoret angivna beloppet, 600 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre distriktschefen i mellersta väg- och vattenbyggnadsdistriktet Gustaf Magnus Nermans änka Valborg Nerman, född Hedvall, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 600 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. *Krusenstierna.*

STOCKHOLM, K. L. BECKMANS BOKTR., 1924.